

Náboženství v Africe - křesťanství

Jak to začalo?

- Kdo byl prvním křesťanem v Africe? Nebo osobou spojenou s křesťanstvím?

Co říká Bible? Mt 2

13 Když odešli, hle, anděl Hospodinův se ukázal Josefovi ve snu a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i jeho matku, uprchni do Egypta a buď tam, dokud ti neřeknu; neboť Herodes bude hledat dítě, aby je zahubil.“

14 On tedy vstal, vzal v noci dítě i jeho matku, odešel do Egypta

15 a byl tam až do smrti Herodovy.

Další zmínky (Sk 8)

27 Filip se vydal k té cestě a hle, právě přijížděl etiopský dvořan, správce všech pokladů kandaky, to jest etiopské královny. Ten vykonal pouť do Jeruzaléma

28 a nyní se vracel na svém voze a četl proroka Izaiáše.

29 Duch řekl Filipovi: „Běž k tomu vozu a jdi vedle něho!“

30 Filip k němu přiběhl, a když uslyšel, že ten člověk čte proroka Izaiáše, zeptal se: „Rozumíš tomu, co čteš?“

31 On odpověděl: „Jak bych mohl, když mi to nikdo nevyloží!“ A pozval Filipa, aby nastoupil a sedl si vedle něho.

Etiopský dvořan (Sk 8)

34 Dvořan se obrátil k Filipovi: „Vylož mi, prosím, o kom to prorok mluví – sám o sobě, či o někom jiném?“

35 Tu Filip začal u toho slova Písma a zvěstoval mu Ježíše.

36 Jak pokračovali v cestě, přijeli k místu, kde byla voda. Dvořan řekl: „Zde je voda. Co brání, abych byl pokřtěn?“

37 Filip mu řekl: „Jestliže věříš celým svým srdcem, nic tomu nebrání.“ On mu odpověděl: „Věřím, že Ježíš Kristus je Syn Boží.“

38 Dal zastavit vůz a oba, Filip i dvořan, sestoupili do vody a Filip jej pokřtil.

Egypt a Etiopie

Egypt a Etiopie patří k zemím s nejstarší křesťanskou tradicí. Známa Koptská církev představuje jednu z nejstarších forem křesťanství. Přežila rozdělení křesťanství na východní (pravoslavnou) a západní křesťanství. Přežila i reformaci. V mnoha ohledech připomíná i židovství. Např. muži dodržují obřízku, ženy při menstruaci nesmí do kostela. Zároveň dělí zvířata na čisté a nečisté. Tyto zvyky jsou převážně židovské.

Ježíš v Africe

Dospělý Ježíš v Africe nikdy nebyl. Pro koptskou víru je podstatnější to, proč Josef, Marie a Ježíšek utekli do Egypta:

„Raduj se a jásej, Egypte, jeho synové a všechny jeho hranice, neboť k tobě přišel Pán člověka. . .“ Pán člověka je obdobou Ježíšova sebetitulování jako Syna člověka.

Afričané to dodnes vidí takto: „Když byl Ježíš pronásledován evropským Herodem, Bůh ho poslal do Afriky; podle toho víme, že Afričané mají přirozeně pravého ducha křesťanství.“

Koptská církev

Traduje se, že koptská církev je dílem misie apoštola Marka ztotožněného s autorem evangelia podle Marka.

Ten byl prvním biskupem v Alexandrii, která byla a je významným centrem křesťanství. Šířil zde křesťanskou víru od druhé poloviny padesátých let do začátku šedesátých let prvního století. Svatý Marek zemřel mučednickou smrtí v roce 68 po Kr. Když se římským císařem stal Docleciánus (284), zahájil brutální pronásledování egyptských křesťanů. Další rána přišla v 7. století po nástupu islámu. Začala arabizace Egypta, a z koptštiny se stal jen liturgickým a menšinovým jazykem.

Křesťanství – islám

Koptští věřící se striktně oddělují od islámu, a to až tak, že je nemyslitelné, aby docházelo k smíšenému manželství. Pro křesťana by to znamenalo přestup na islám, protože šarí'a vyžaduje, aby oba manželé vyznávali islámskou víru.

Koptský křesťan, který by si vybral muslimského partnera, je vyloučen ze církve, a přerušují se i rodinné vazby. Rodiče se tomu snaží předcházet výchovou. Na konec sami vybírají partnery pro své děti.

Katolická koptská církev

V roce 1741 biskup Amba Athanasius konvertoval ke katolicismu. Po několika letech se vrátil do své původní církve, ale směr, který tímto vznikl, žije existuje dodnes a je ve společenství s papežem.

Egypt je převážně islámský. Obě koptské církve, katolická a ortodoxní, tvoří menšinu v poměru 1/10 egyptských věřících.

Kořeny křesťanství v Etiopii

Po vzniku královského sídla v etiopském městě Aksumu etiopští králové začali odvozovat svůj původ od izraelského slavného krále Šalomouna.

Vypráví se, že královna se Sáby, Makeda, porodila Šalomounova syna Menelika. Když královna zemřela, Menelik navštívil svého otce v Jeruzalémě. Šalomoun ustanovil svého syna za prvního etiopského krále. Menelik od Šalomouna odcházel s tisíci prvorozenců izraelských šlechticů a kněží. Ti se sebou do Aksumu vzali archu smlouvy s deskami desatera. Etiopští křesťané věří, že se dodne desky desatera dodnes nachází v přísně střeženém chrámu Panny Marie Siónské v Aksumu.

Kořeny křesťanství v Etiopii

Připomínáme, že průkopníkem etiopského křesťanství je etiopský dvořan, který byl pokřtěn jáhnem Filipem, když putoval do svaté země. Mohl dál šířit křesťanskou víru ve své zemi.

Ví se ale, že etiopská koptská církev vznikla až ve 4. století po Kr. díky dvěma fénickým bratřím z Týru, Frumentiovi a Aedesiovi, kteří se svou lodí ztroskotali v Rudém moři. Skončili jako otroci a dostali se ke Aksumskému králi Ezanovi. Ten od nich přijal křesťanskou víru a vyhlásil křesťanství za národní náboženství.

Konec převahy křesťanství

Islám, který je o 6 staletí mladší než křesťanství, se dostalo do Afriky jen pár let po smrti Muhamada v roce 632. Nástup islámu byl impozantní. Vytlačil kulturu a křesťanství severní Afriky. Díky tomu jsou země jako Egypt, Maroko, Alžírsko a Tunisko jsou považovány za muslimské, ne-li také arabské.

V 7. století, ze stejných důvodů zaniklo také království Aksum. Vzniklo etiopské království. V Etiopii se křesťanství zachovalo jako většinové náboženství. V Egyptě, z 90 mil. Obyvatel jen 10% se hlásí ke křesťanství.

Křesťanství v subsaharské Africe

Zatímco křesťanství v severní Africe má dvoutisíciletou tradice, do subsaharské Afriky se dostává až v průběhu 16. století s koloniální expanzí Evropy.

Již v roce 1561 pronikli jezuitští misionáři do království Monomotapa na území dnešní Zimbabwe, a obrátili přímo královskou rodinu na křesťanskou víru.

Muslimští obchodníci na to reagovali povstáním, zabili jezuitské misionáře. Portugalsko odpovědělo invazí a obsazením rozsáhlého území Zimbabwe. Byla to jen záminka, hlavním důvodem invaze byla získání místního bohatství – zlato a slonoviny.

Křesťanství v subsaharské Africe

Starý africký stát, který vznikl ve 13. století na území mezi řekou Zaire ([Kongo](#)) a [Kwango](#). Jeho zakladatelem a prvním panovníkem byl Mimi-a-Lukemi. Od začátku 16. století sem pronikali Portugalci, od nichž panovník konžské říše Nzinga Mbemba přijal křesťanství i jméno [Affonso I.](#) a usiloval o přetvoření své říše podle evropského vzoru. Rozmach obchodu s otroky vedl v následujících stoletích k oslabení panovnické moci a postupnému rozpadu říše na řadu menších států. Ve 2. polovině 19. století zbylo z někdejší konžské říše jen malé království, jež se stalo základnou belgické koloniální expanze v Kongu.